

Horor a komiks. Děti čtou pět knih ročně

Průměrný žák 7. třídy přečte za rok pět knih a nemá žádného oblíbeného knižního hrdinu. Čte stejně rád komiks jako knihu. Prozradila to **sonda MF DNES mezi českými školáky**.

PRAHA Podle čeho si děti vybírají knížky? „Já podle titulního názvu a podle žánru, většinou sci-fi a horory,“ odpovídal žák ze ZŠ Ostrčilova v Ostravě. Další dají na doporučení spolužáků, zatímco radu rodičů překvapivě nepříznal vůbec nikdo ze 146 oslovených. Možná je to logické, protože hrdiny knih rodiče žáci buď vůbec neznají, nebo je nazatuli. Nudní jim příjdy Lovci mamutů i Rychlé šípky. Jakžtakž se drží ještě Robinson Crusoe. „Vybírám si podle stupně strašidelnosti, mám rád horory,“ říká žák pletěžské 21. ZŠ. Kdo jsou tedy knižní hrdinové

dnešních dětí? Kupodivu každé druhé dítě žádného hrdinu nemá, a ostatních vede čaroděj Harry Potter a Malý poseroutka. „Harry kouzli dobrodružství,“ odpověděla dívka z pražské ZŠ Radlická. A kolik jich tedy přečtou? Pokud v dotazníku uváděli pravdu, pak v průměru kolem pěti knih ročně. Jen tři ze všech oslovených školáků za poslední rok nečetli žádnou knihu a šest jich zvládlo pouze jedinou. Nejvíce naopak rekordmanka z Brna – třicet. O této počítačové generaci děti se říká, že skoro nečte. A pokud ano, tak stejně textu mezi ráčky ne-

porozumí. Opakované takhle narákají učitelé, odborníci a rodiče. Je to tak? Pro dětské čtenářství je důležité, aby realie v knihách byly dětem blízké. „To, že nečtou staré knihy, nesouvisí tak úplně s čtenářskou gramotností. Dnes už je zastaralý i Harry Potter,“ míní Lucie Slejšková ze vzdělávací společnosti EDUIN. Podle dotazníku MF DNES mají děti skoro stejně jako knížky rády komiks. Rádi je mají i jejich rodiče, když legendární sci-fi vycházely v časopise ABC. „Baví mě mnohem víc obrázkové příběhy, zvlášť když jsou srandovní nebo dobro-

družné,“ vyjádřil to chlapec z Prahy. A odbornice Lucie Slejšková ubezpečuje, že komiks jsou více než plnohodnotným žánrem. Ještě jedna věc z dotazníku: děti čtou víc, kluci tráví víc času na počítači. Ale i tam získávají informace, byť jinou formou. „České děti se nezhoršily oproti předchozím generacím, jen my je učíme stále méně, čemu učili nás. Dnešní svět má jiné požadavky na gramotnost lidí a v jiných zemích to vzali více v potaz,“ míní češtinářka Jana Košťálová. **Ivana Karásková** a zpravodajové MF DNES **» Více čtěte na str. A4**

A tyto knížky čteme
Žáci 21. ZŠ v Plzni (zleva)

Václav Beneš čte Ztracený symbol od Dana Browna. „Líbí se mi tajemná atmosféra, mám rád krimi i věci s nádechem náboženské tematiky.“

Antonín Vojáček čte Pána prstenů od Tolkiena. „Líbí se mi žánr fantasy, souboj dobra se zlem, musím říct, že tady se dá trochu fandit i tům zlym.“

Aneta Davidová čte Chvilky před koncem od Lawren Oliverové. „Tohle je zajímavý postavový příběh, autorka se vrací stále do stejného dne.“

Adéla Kydlíčková čte Čtrnáct od Lawren Myracle. „Je to pátý díl série, hrdinka má v každém díle narozeniny.“

Barbora Šimková čte Moje nestvůra od Percy Jackson. „Je to čtivá fantasy.“

Foto: Martin Polivka, MF DNES

FAKTA

Nejoblíbenější tituly

Harry Potter
Bestseller britské autorky Rowlingové o dobrodružství malého čaroděje stále vede u dětí.
Dočkal se i zfilmování.

Hobit
Kulturní kniha od Tolkiena je pohádkovým příběhem o velké cestě družiny trpaslíků
a hobita Bilba Pytlíka za „pokladem“.

Deník malého poseroutky
Jeff Kinney zaznamenal příkrofi i radosti v životě jedenáctiletého chlapce. Mezi dětmi získal hodně příznivců.

Bílý tesák
Slavná kniha Jacka Londona zachycuje dobrodružný příběh psa s vlčí krví na Aljašce.
Čtenáře oslovuje už přes sto let.

Rychlonožka? A to je jako kdo

Děti mnohdy nemají své oblíbené knižní hrdiny, a když ano, nedokážou je výstižně popsat a zhodnotit. Ukázala to **sonda MF DNES mezi 146 dětmi** v osmi sedmých třídách. Oblíbený je Harry Potter.

- 1. Jakou knížku četli sedmáci a osmáci naposledy**
„Harry Potter, protože je dobrý,“ píše kluk z Plzně. Tuto knížku školáci jmenovali nejčastěji (8x). Potterové dýchali na krk Hobit (6x). Častěji se pak mezi tituly objevily ještě Bílý tesák, Robinson Crusoe a Deník malého poseroutky od Jeffa Kinneye. Dál už následovala pestrá mozaika (ze známějších Pán prstenů, Tajuplný ostrov, Staré řecké pověsti a báje, Bylo nás pět, Malý princ či Broučci).
- 2. Jakého mají oblíbeného knižního hrdinu a proč**
„Harry Potterovi uměla celá rodina, přesto dokázal užasně věci,“ chválil žák z Ostravy. Hrdiny zcela odlišného kalibru pojmenovali v Plzni. „Mám nejraději Krtečka, protože je cool,“ píše sedmačka a spolužák prozradil: „Mým hrdinou je malý poseroutka, protože je smolař, přesto dělá švandu a vylomeniny.“ Nadpořivní většina školáků uvedla, že žádného hrdinu nemá. Ti, kdo ano, to však zvládnou málo výstižně. Školák z Plzně bez obalu přiznal: „Oblbil jsem si Medvídku Pů, je to jediná kniha, co jsem kdy čet.“
- 3. Kolik knížek přečteli za uplynulý rok**
Čífy oscilují mezi nulou a třiceti.

- 4. Podle čeho si žáci vybírají knížky**
„Nejvíce mě baví knížky, které mi vybere dědeček,“ světila se školáčka z Ostravy. Jinak se průměr pohybuje kolem pěti kusů, rekordmanka z Brna uvedla 30 přečtených knih.
- 5. Znájí hlavní hrdiny Rychlých šípů od Jaroslava Foglara?**
„Červenáček, Rychlonožka, Jarda Metelka a dál nevím,“ zní z Pardubic hlas jednoho z mála zasvěcených. Dřívá většina neznala ani jednoho, někteří nejvíce Červenáčka. Treba ve třech ostravských třídách dokázalo jmenovat více než dva hrdiny pouze pět z 68 dětí. Celkově to zvládlo pouze 31 školáků.

- 6. Četli jákí legendární Lovce mamutů?**
„Ano a fest toho lituju,“ pravil jeden vtípalek z Plzně. Tato knížka je ale mezi sedmáky o něco známější než předchází. Nečetli jí 93 z celkového počtu 145 školáků.
- 7. Čím sedmáky a osmáky zaujala postava Robinsona**
„Na Robinsonovi se mi líbilo, že se nebál a byl kreativní. Dokázal se o sebe postarat a za pět minut postavil chatrč z bambusu,“ napsal chlapec z Ostravy. V Brně zaujaly i méně očekávané přednosti. „Byl pěkný a měl dobré svaly. Zaujal mě krásou,“ píše dívka. Robinsona neznala jen třetina dětí. V Příbrami dokonce četli knížku všichni. Třiatřicet z těch, kteří knížku znali, hrdina ničím neoslovil.

- 8. Mají školáci raději knížky nebo komiks?**
„Knížky, ale komiks má taky ráda,“ zaznela z Ostravy jedna z typických odpovědí. Obliba obojího je mezi sedmáky téměř vyrovnaná. Knihy upřednostňuje 74 dětí, komiks 58 z celkového počtu 146. Bez knih i komiksů se obejde šest školáků a zbytek má rád obojí.
- 9. Znájí nějakou báseň nazpaměť?**
„Znám kříšálovou studánku, kde nejhlubší je les, tam roste tmavé kapradí a vůkol rudý vřes...“ zapsal školák z Brna známou báseň J. V. Sládky. Jeden z mála, kdož se s tímto ríkemli vypořádá. Neznalost na rovinu přiznal dyč třetiny žáků. Někteří se o nějaký verš pokusili, ale neznali autora. Chlapec

- 10. Dělaté si zápisky z oblíbených knížek?**
„Když to musíme udělat do školy, tak si píšu, ale radostí z toho dvakrát neskáču,“ přiznal hoch z Ostravy. Tady se do odpovědí děti promítly postoje učitelé. Treba v pardubické škole si zaznamenávají do čtenářského deníku informace o přečtených knihách prakticky všichni. Ze všech dětí to třetina dělá vždy a každý druhý občas. **Ivana Karásková** s přispěním Martina Polívky

Chlapci hledají napětí a obrázky, dívky vztahy

PRAHA (kar) Podle vysokoškolského pedagoga Ondřeje Hausenblase se v posledních desetiletích hodně změnil požadavky na to, co to je, dobře číst. Ale jen pomalu se mění to, jak se s dětmi číst učíme. „Patrně ubývá rodin, v nichž se malým dětem předčítá. Ale ve vztahu k čtení nebude pozdější dítě číst rádo a s porozuměním,“ říká expert na češtinu.

Jak by na to podle vás měla reagovala škola?
Treba lepším výběrem čtivá. Ve

škole se často čtou málo podnětné úryvky a tradičně se kladou spíše kontrolní než zvědavé otázky k textu. Většina učitelů u nás se nově učí, jak nahradit staré předčítání „dokolečka“ skutečným „začtením se“. A mnozí už přicházejí na to, jak nahradit typ „Kolik hlav měla ta san?“, „Kolik se asi cítil Bája, když stál proti saně sám?“

Co dělá školákům těžkost?
Ze školy mnoho dětí zná spíše dost jednoduché „čítankové“ texty, s málo náročným obsahem a ja-

koby psané pro žáky o dost mladší. A čtení se věnuje málo času a pozornosti. Nejen děti, ale mladší lidé vůbec mívají dnes poměrně úzkou slovní zásobu. Znájí slova, ale nerozlišují jejich významovou odstinu. Když je jejich mluvená řeč nedbala a málo výstižná, neočekávají bohatost významů ani v psaném sdělení.

Podle testu čtenářské gramotnosti PISA se zhoršili hlavně chlapci, čím si to vysvětlujete?
Chlapci čtou jinak než dívky. Hle-

dají dynamické příběhy, plné akce s napětím a jasnými činy. Neradí se z jemného předvíra pocitů a mezidiskýských vztahů. Mají rádi, když je čtení propojeno s nějakou jejich akcí, tak fyzickou, s pohybem, vyletem, hrou. Pomáhá jim spojnit textu a obrázků. Tradiční výuka ovšem respektuje klukovské čtení málo. Svou roli hraje možná i to, že učitelé jsou většinou ženy. Zdá se, že chlapci se méně hoří do „poslušné“ školy a snadněji se upnou na činnosti mimoškolní, v nichž se však číst nenučič.

XXL VYDÁNÍ 104 STRAN
» Sexy muži roku 2013
maDnes
UŽ V PONDĚLÍ